

ОПШТИНСКО ВЕЋЕ ОПШТИНЕ ГАЦИН ХАН на основу одредбе члана 70. Статута Општине Гацин Хан ("Службени лист града Ниша" број 10/2019), члана 3. члана 22. Одлуке о Општинском већу општине Гацин Хан ("Службени лист града Ниша" бр.83/2008 и 79/2017), члана 20. Пословника Општинског већа општине Гацин Хан ("Службени лист града Ниша" број 93/2004), члана 13. Став 1. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник Републике Србије“ број 10/13, 142/14, 103/15, 101/16 и 35/2023), Стратегије развоја пољопривреде на територији општине Гацин Хан 2018-2023 („Службени лист града Ниша бр 130/2017) доноси

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ ГАЦИН ХАН ЗА 2024. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Гацин Хан се простире на површини од 325 km², чине је 34 насеља у којима живи 5.850 становника. Просечна густина насељености у општини Гацин Хан је 18 становника по километру квадратном. Просечна величина насеља је 9,6 km² и на територији општине постоје 34 катастарске општине.

Природни услови и животна средина: Општина Гацин Хан је ограђена трима планинама и реком Јужном моравом, и њена површина има низине од 200 m надморске висине, па све до 1808 m, колико износи највиши врх Суве планине-Трем. У морфолошком погледу подручје општине Гацин Хан је смештено на контакту Родоске масе и Карпато-балканида, па је у физичко-географском погледу изузетно сложено и разноврсно. На овом простору преовладава мозаик тектонских и ерозивних елемената рељефа, од долина, котлина, клисура, планина, преко абразионих, флувијалних, крашких и рецентних облика. Општина Гацин Хан на својој територији има три планине, Сува планина, Бабишка Гора и Селичевица. Овакве морфолошке одлике условиле су микроклиматске разлике на овом простору, али у целини посматрано подручје припада умерено-континенталној клими. Са друге стране хидролошки објекти представљени су рекама, крашким изворима, врелима и др. Кутинска река је најзначајнија заплањска река. Њен ток се формира у Горњем Заплању и она се на крају улива у Нишаву. Најзначајнија врела су Душничко, Сопотничко, Калетиначко, Шебетско и Вртопско. Душничко врело се налази у атару Горњег Душника и средином 70-их година 20. века каптирано за потребе водоснабдевања Гаџиног Хана, Краставча, Дуге Пољане, Марине Кутине, Горњег и Доњег Душника. У исто време и многи други мањи извори на подручју општине Гацин Хан су каптирани за потребе становништва сеоских насеља. Земљиште у општини Гацин Хан је разноврсно. Ово произилази из разноврсности геолошког састава и климатских услова овог терена. Један тип земљишта се формира на лапорцима, шкриљцима и пешчарима, а други на кречњачком масиву. Према научним подацима у подножју Суве планине, непосредно око граничних река, најнижи терен заузима алувијум. Њега по висини, на нешто вишим терасама, смењује смоница, која се на многим местима огађава. Трећи по висини тип земљишта у подножју Суве планине, пре појаве кречњачког масива је подзол који се образује на пешчарима. На подручју општине Гацин Хан могу се уочити три нивоа терена. Равничарски у деловима Јужне Мораве, Барбешке и Гркињске реке и доњем току Кутинске реке. Други ниво образују брежуљасте терени Суве планине, Бабишке горе и Селичевице. Трећи, планински ниво, захвата веће висине и гребене ових планина. У овим теренима расте разноврстан биљни свет. У равничарском делу највише се гаје пшеница, кукуруз, јечам, овас и разне повртарске културе, а пре свега баштенске. На овом терену срећу се још и топола, трн, дивља крушка, багрем, храст, цер, и друго дрвеће. Други – брежуљасте део терена користи се за воћњаке, винограде, за овас, за пашњаке, а има и доста терена под шумом. У овом терену успева сво оно дрвеће које се налази и у равничарском терену, а у виноградима и воћњацима гаји се питомо дрвеће: крушка, трешња, јабука, орах, бресква, дуд, поред кућа још и јела, бршљан и др. Биље

је веома разноврсно, а посебно оно лековито биље. У деловима шума среће се помешано дрвеће, али доминира храст сладун, цер, трн, дрен и др. На планинском делу територије заступљена је буква, горун, храст и други. Јављају се и мање значајне врсте као што су јавор, јасен, дивља крушка и други. На Селичевици има доста леске која даје квалитетан лешник. Јавља се и разноврсно шибље као што је трн, шипак, купина и друго. Предпоставља се да је на ширем подручју Суве планине заступљено 1200-1300 врста, што чини половину врста флоре Србије. Дивљач у општини Гаџин Хан није тако разноврсна сада као што је некада била. Најбројнији је зец. Поред зеца на територији општине могу се наћи и срне, дивље свиње, вукови, лисице, јазавци, творови, јастреб, фазан, јаребица камењарка, сова, славуј, сврака, гавран, речне рибе, ракови, јеж и друге врсте. Већи део територије општине Гаџин Хан чине шуме. Шумско богатство је релативно велико, 11691 хектара (33,4% територије), преовладавају цер и буква. Индивидуални сектор располаже са 60% шума, посечена дрвна маса годишње износи 1.700 м³. Скоро свако домаћинство поседује шуму и користи је за грејање у зимском периоду. У последњих неколико година уочава се интензивнија експлоатација шуме и продаја дрвећа.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Према попису из 2022. године, општина Гаџин Хан обухвата површину од 325 km² на којој живи 5.850 становника, односно општа густина насељености износи 26 становника на km². То је знатно мање у односу на општу густину насељености у Републици Србији која износи 81 становник по km². По попису из 2011. године број становника је био 8.389. Можемо закључити да су наталитет и природни прираштај у константном опадању, док је морталитет у порасту. Општина Гаџин Хан убраја се у "старе" општине с обзиром да више од половине становника 56% припада старосним групама од 50 година и више. Природног прираштаја нема, на 1000 становника износи -18,7%, док контингент становништва до 20 година чини свега 15,4% укупног становништва. Читаво сеоско подручје је захваћено јаким миграционим кретањима. У структури насеља само Гаџин Хан има преко 1000 становника, једно насеље између 800 и 1000 становника, 3 насеља 500 - 800, 15 насеља 500 - 200, 6 насеља од 200 - 100 и 8 насеља мање од 100 становника. Према попису из 2011. године становништво општине Гаџин Хан се према школској спреми дели на следеће категорије, без школске спреме или са непотпуном школском спремом 35,9%, са основним образовањем 24,4%, са средњим образовањем 35,3%, више образовање 2,5% и високо образовање 1,7%. Највећи удео у необразованом становништву чине жене. Критична маса активног становништва износи 64%, учешће пољопривредног становништва у односу на укупно становништво је 45,7% , три пута више од републичког просека.

Диверзификација руралне економије: Укупан број запослених креће се око 2100 радника, од тога је око 1000 квалификованих. Према подацима на подручју општине Гаџин Хан регистровано је 84 приватних предузећа и 701 радња. Становништво општине Гаџин Хан се према школској спреми дели на следеће категорије, без школске спреме или са непотпуном школском спремом 35,9%, са основним образовањем 24,4%, са средњим образовањем 35,3%, више образовање 2,5% и високо образовање 1,7%. Највећи удео у необразованом становништву чине жене. Критична маса активног становништва износи 64%, учешће пољопривредног становништва у односу на укупно становништво је 45,7% , три пута више од републичког просека. Иако је пољопривреда од изразитог значаја за породичну економију, великим делом је у питању углавном некомерцијална производња за потребе домаћинства и евентуално продају тржишних вишкова. Пољопривреда је у Гаџином Хану уситњена, а око 70% свих газдинстава обрађује мање од 2 ха, док има само 15 газдинстава која имају преко 10 ха пољопривредних површина. Просек корисног пољопривредног земљишта по домаћинству је само 2,10 ха по домаћинству, што је око два и по пута мање него национални просек. Предности општине Гаџин Хан у пољопривредној производњи су усмереност становника на пољопривредну производњу, добри ресурси (земљиште, пашњаци, ливаде, оранице, шуме, воде), добар географски положај, близина Ниша и Лесковца, незагађена животна средина, квалитетни пољопривредни производи, традиционалност у пољопривредној производњи. Самим тим јављају се и бројне могућности развоја сеоског туризма у општини Гаџин Хан, поготово због планина које су присутне на територији општине. Ту се пре свега мисли на могућности и природне лепоте које пружа Сува планина, а које нису у довољној мери искоришћене. Заплање има туристички атрактиван простор. Надморска висина Заплања креће се од 200м код Јужне Мораве до 1800м колико износи Трем на Сувој планини (1808м). Пошто је Гаџин Хан удаљен од Ниша само 11км, имајући у виду нишки аеродром као и најближи путни правац Ниш Власинско језеро, општина Гаџин Хан у целини има

туристичку атрактивност за разне облике одмора и рекреације. Осим тога, општина има и неке посебне

Рурална инфраструктура: На подручју општине изграђени су путеви дужине 162 км, од тога регионални 54 км и локални 88 км, који се налазе у лошем стању, јер им је век употребе истекао (рађени 70-тих година). Дobar део путева је реконструисан или је у процесу реконструкције. Поштански саобраћај се одвија са 3350 прикључака и шест телефонских централа. Општина Гаџин Хан има добру покривеност свим мобилним мрежама. Извршено је постављање оптичких каблова скоро до сваког села, тако да је и покривеност интернетом задовољавајућа. У основно образовање укључено је 345 ученика у 6 вишеразредних одељења и 19 нижеразредних у оквиру јединствене школске установе "Витко и Света" Гаџин Хан. Основни видови здравствене заштите обављају се у Дому здравља у Гаџином Хану и 7 амбуланти са 54 запослених. Свако село има своју водоводну мрежу, врши се редовна контрола квалитета пијаће воде. Канализациона мрежа изграђена је само у појединим селима и у самом Гаџином Хану. Од 2004. године врши се одвожење смећа из домаћинства и оно се одлаже на депонији у Нишу. Очишћене су скоро све дивље депоније на територији општине.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Земљиште у општини Гаџин Хан је разноврсно. Ово произилази из разноврсности геолошког састава и климатских услова овог терена. Један тип земљишта се формира на лапорцима, шкриљцима и пешчарима, а други на кречњачком масиву. Према научним подацима у подножју Суве планине, непосредно око граничних река, најнижи терен заузима алувијум. Њега по висини, на нешто вишим терасама, смењује смоница, која се на многим местима огајњачава. Трећи по висини тип земљишта у подножју Суве планине, пре кречњачког масива, је поцол, који се образује на пешчарима. Појава кречњачког масива на извесној висини прекида и мења из основа овакву зоналност земљишта, пошто се на кречњаку, од његовог подножја па до врха планине, јављају друга земљишта, која се такође зонално смењују са висинама. Према истраживању Института „Кирило Савић“ из Београда око 50% пољопривредних површина у Запању захватају земљишта типа гајњаче, црвенице и алувијално - дилувијалних наноса. Ова земљишта се за брдско-планинске прилике могу означити као земљишта нормалне плодности. Општина Гаџин Хан поседује скромне земљишне ресурсе, јер је проценат коришћеног пољопривредног земљишта за половину мањи од просека Србије, и износи нешто преко 16%. Пољопривредно земљиште се простире на 18373 хектара (56,5% укупне површине). Оранице и баште простиру се на 53% пољопривредног земљишта, воћњаци заузимају 7,2 %, виногради 2,6%, ливаде 10%, пашњаци 27,2%. Државно земљиште се простире на површини од 2.165 хектара и само 147 хектара државног земљишта се налази у различитим врстама закупа. Код многих парцела пољопривредног земљишта постоји проблем не решених имовинских односа. На територији општине Гаџин Хан не постоје изграђени ситеми за наводњавање, а заштита од штетног дејства спољних вода заснива се на редовном спровођењу оперативног плана одбране од поплава.

Вишегодишњи засади: Воћарство је једна од најпродуктивнијих пољопривредних грана. Захваљујући великом броју воћних врста омогућено је коришћење подручја са веома различитим земљишним и климатским условима, па самим тим и земљишта слабијих физичких, хемијских и других особина. Општина Гаџин Хан својим географским положајем, климатским и земљишним карактеристикама, традицијом, незагађеном природом и близином великог тржишта (Ниш и Лесковац) пружа одличне услове за развој интензивног и профитабилног воћарства и пратеће прерађивачке индустрије. Још увек постоје многи проблеми који прате ову област, а то су: уситњеност парцела, екстензивни узгој на већини површина и интензивни узгој у појединим деловима где је традиција прерасла у посао, затим изражена неорганизованост и низак ниво стручности произвођача, технике и технологије производње, недостатак квалитетних производа на тржишту, неизванстан пласман, неадекватан сортимент и стари засади, споро увођење стандарда. У општини Гаџин Хан под воћњацима се налази 1061,63 ха који се налазе у свим селима. Воћарска производња се организује на малим површинама које обрађују појединачна домаћинства. Укупно је скоро половина екстензивних засада, што значи да је родност алтернативна и да су углавном у питању сорте које толеришу такав тип узгоја. Ипак, производња воћа у Гаџином Хану стабилно расте за око 9%, и то у свим врстама воћа. Највише расте шљива - са око 41% док производња под јабукама расте дуплирањем производње. Имајући у виду да су најзаступљеније воћне културе које се гаје шљива и вишња, делом се овај раст објашњава и чињеницом

да се ове воћне врсте и иначе у региону Јужне Србије ретко гаје у интензивним засадима, као и да је доста старих воћњака који су подизани још средином 80-их година. Ипак, последњих година су неки произвођачи почели да обнављају воћњаке под шљивом и вишњом, што треба и наставити како би се ова производња модернизовала и искористила све потенцијале ове општине. Неке воћне врсте нису ни заступљене на територији општине, или су заступљене у веома екстензивном узгоју (појединачна стабла на окућници), тако да се не могу сматрати важним за детаљнију анализу у погледу конкурентности. Једина воћна врсте које су релативно значајно заступљене у општини Гаџин Хан је шљива. Специфичност структуре воћарске производње у Гаџином Хану је висок удео шљиве, највиши у региону, чак око 60% укупне производње, и релативно значајна производња крушака које такође учествују у воћарској производњи са веома добрим уделом од 17% али то нису велике површине. Од врста шљива је најзаступљенији стенлеј, чачанска рана и родна, као и старе аутохтоне сорте. Поред шљива заступљена је јабука са мноштвом старих и новијих сорти. Од новијих сорти доминирају ајдаред, златни делишес и црвени делишес, а од старих аутохтоне сорте будимка, сенабија, колачара и илињача. По заступљености у воћарству на трећем месту је вишња, а углавном је заступљена облачинска сорта. Засади купина, јагода и малина су били заступљени у већини села са сортама новијег датума. Мало је засада где је примењена новија технологија гајења јагоде на фолији и у пластеницима. Последњих година, због цене, бележи се пад производње ових култура. Опстају само највећи и најупорнији произвођачи.

Сточни фонд: У домаћинствима у општини Гаџин Хан углавном је заступљен екстензиван начин производње у сточарству. Овај начин производње одвија се кроз више модела. Од фармских животиња гаје се говеда, овце, козе, свиње, живина и коњи. Сточарска производња бележи знатан пад последњих 15 година, у износу 30-50%. У овчарству забележен је пад више од 50%. Знатан пад је забележен и у говедарству, у износу од 60%. На подручју општине Гаџин Хан гаји се око 1200 крава, 2000 оваца, 1000 коза, 1500 свиња, 10000 кокоши и око 4000 кошница. У највећем броју домаћинстава заступљена је мешовита производња у сточарству, и то најчешће комбинација гајења крава, оваца или коза, живине и свиња. Код гајења преживара у равничарским селима држање је најчешће стајско, а у неким селима у брдско-планинском подручју, заступљено је стајско и пашњачко држање. У општини није заступљено интензивно гајење свиња. Гајење свиња углавном се одвија за потребе домаћинстава. У општини Гаџин Хан према статистичким подацима заступљено је 1508 ха ливада, у малом обиму површине под крмним биљем и 4039 ха пашњака. Приватна газдинства су величине просечно 2-3 ха, од чега је обрадиво 50%, уситњено на велики број парцела веома малих површина. У расном саставу оваца доминирају мелези праменке (сврљиска, оплемењена пиротска) и мали број уматичених оваца. У општини Гаџин Хан има око 10 значајнијих произвођача (у Личју, Малом Крчмиру, Сопотници, Семчу, Великом Вртопу, Горњем Драговљу и Заплањској Топоници). Тржиште за јагњеће месо постоји, али цена је на ниском нивоу. Број коза по домаћинству која гаје ову врсту животиња креће се од 1-20. Од раса заступљене су балканска коза, алпина и мелези. Производња у козарству у овој општини углавном није тржишно оријентисана. Према мишљењу стручњака из Ветеринарске станице у општини Гаџин Хан постоје изузетни ресурси за развој козарске производње, односно сматра се да козарство може бити врло перспективна производња не само у овој општини, већ и целом Нишавском региону. На основу статистичких података говедарска производња у општини Гаџин Хан обухвата око 1200 грла млечних крава. Број грла износи 7 на 100 ха земљишта. У расном саставу доминира домаће шарено говече у типу сименталца. 2012 године општина Гаџин Хан је поделила 100 приплодних јуница сименталске расе, увежених из Немачке како би побољшала генетски састав у говедарској производњи и повећала млечност грла. Општина сваке године регресира вештачко осемењавање крава. На територији општине постоје две млекаре Барбеш у селу Доњи Барбеш и Млинпек Милк из Гаџиног Хана. У општини Гаџин Хан данас се гаји око 10.000 кокоши носиља који се држе у екстензивним условима, углавном за сопствене потребе домаћинстава. Према подацима Ветеринарске станице Гаџин Хан у општини тренутно постоји само један значајнији произвођач јаја за конзум који поседује око 3000 кокоши носиља. Гаџин Хан има најбољи резултат у региону кад је у питању повећање броја кошница. Тренутни број кошница на територији општине је нешто преко 4000 кошница. У пчеларењу су заступљена оба система - и стационарни и селидбени, а подручја Бабишке горе и Суве планине су најчешће одреднице за медну пашу и кад је у питању багремов и ливадски мед. На територији општине, односно у селу Горњи Душник се налазе и два рибњака који се баве производњом канадске пастрмке. Немамо конкретне податке о количини произведене рибе.

Механизација, опрема и објекти: По опремљености пољопривредном механизацијом, општина Гаџин Хан је око регионалног просека. Средња и мала пољопривредна газдинства су опремљена половном

механизацијом, која је технолошки превазиђена на газдинствима земаља са развијеном пољопривредом. Пољопривредна механизација на газдинствима је застарела, старија од 10 година, односно преко 98% је застарела механизација. Према резултатима пописа пољопривреде из 2012. године на територији општине Гацин Хан има 2116 једноосовинских трактора, 1424 двоосовинских трактора, 42 комбајна и 3918 прикључних машина. Опремљеност објеката за смештај стоке је врло неуједначен и зависи од степена специјализације и величине стада. Мали број пољопривредних газдинстава су током последње деценије имала значајне инвестиције у унапређење стандарда, изградњу и проширење постојећих капацитета. Ови објекти су технички релативно добро опремљени и испуњавају захтеве предвиђене стандардима о добробити животиња.

Радна снага: Према попису пољопривреде из 2012. године број пољопривредних газдинстава у општини Гацин Хан износио је 2508 регистрованих газдинстава. Највећи број пољопривредних газдинстава има једног до два члана газдинства или стално запосленог који обављају пољопривредну делатност. Газдинства са три до четири члана који обављају пољопривредну делатност је веома мали. Укупан број чланова газдинства и стално запослених на газдинству на територији општине Гацин Хан износи 5412, при чему се највећи део односи на породична пољопривредна газдинства. Пољопривредне активности на породичном газдинству обављају искључиво чланови породице и рођаци док стално запослених у оквиру ове категорије газдинства готово и да нема. У структури чланова газдинстава који су ангажовани у сектору пољопривреде на територији општине преовлађују мушкарци. Највећи број носилаца породичних газдинстава уједно су управници - менаџери на газдинствима. Једно од најделикатнијих питања будућег развоја сектора пољопривреде је изразито неповољна старосна и образовна структура пољопривредне радне снаге. Овај проблем значајан је како са аспекта социјалне структуре руралних средина, тако и у погледу капацитета људских потенцијала за усвајање нових технологија, промену производне структуре и многе друге.

Структура пољопривредних газдинстава: Према попису пољопривреде из 2012. године број пољопривредних газдинстава у општини Гацин Хан износио је 2508 регистрованих газдинстава. На територији општине на основу пописа становништва из 2011. године постоји 3650 домаћинстава. На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. године структура пољопривредних газдинстава према величини коришћеног пољопривредног земљишта се креће : укупно ПГ 2508 на 5261 ха, до 1 ха ПГ 1099 на 700 ха, од 1 ха до 2 ха ПГ 744 на 1073 ха, од 2 ха до 5 ха ПГ 563 на 1680 ха, од 5 ха до 10 ха ПГ 70 на 443 ха, без земље ПГ 17. На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. године структура пољопривредних газдинстава према броју условних грла стоке је следећа: мање од 4 и 4 УГ 2403 ПГ, од 5-9 УГ 87 ПГ, од 10 до 14 УГ 8 ПГ, од 15 до 19 УГ 4 ПГ, од 20 до 49 УГ 5 ПГ, од 50 до 99 УГ 1 ПГ. Укупан број УГ је 3158.

Производња пољопривредних производа: Производња воћа у Гацином Хану стабилно расте за око 9%, и то у свим врстама воћа. Највише расте бележе засади шљива, крушака, јабука. Сектор повртарства, и то првенствено лако кварљиво, али и тешко кварљиво поврће, имају добре трендове производње, на које треба обратити пажњу и усмерити стратешке мере подршке. Ратарство, иако отежано факторима попут малог и уситњеног поседа, ниског степена коришћења механизације, и слабе употребе ђубрива, показује позитивне трендове раста производње, односно повећања приноса за све ратарске културе, а нарочито кукуруза. Сточарска производња бележи пад већ дужи низ година. Органска производња је заступљена на занемарљивим површинама.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: На територији општине Гацин Хан постоје 3 активне пољопривредне задруге. У складу са постојећим производним ресурсима у пољопривредној производњи формирана су специјализована пољопривредна удружења. Пољопривредна удружења која активно учествују у креирању и реализацији сопствених улагања, су удружења која се баве воћарском производњом, производњом млека и млечних производа, производњом лековитог биља и производњом меда. Регистрована су 7 пољопривредна удружења. Активности удружења пољопривредника која се подржавају од стране локалне самоуправе су: учешће на манифестацијама ради промоције производа, апликација пројеката ради унапређења примарне и прерађивачке производње према локалним, републичким и страним донаторима.

Трансфер знања и информација: Између различитих делова аграрног сектора нема битних разлика у позицијама за стицање знања, изузев што сложенији видови производње захтевају већи обим

информација о модерним технологијама. Информисаност се спроводи путем јавног информисања о актуелностима у пољопривреди и селу и путем организованих скупова са мештанима.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	800.000,00	0,00	100	3.000,00	1.495.300,00
	УКУПНО		800.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО					

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	800.000,00
Планирана средства за директна плаћања	800.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	0,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	1.495.300,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Програмом мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију општине Гаџин Хан утврђује се структура мера, односно намена и начин коришћења средстава за 2024. годину. Потенцијални корисници мера подршке су регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Гаџин Хан са активним статусом у складу са Правилником о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације. Реализација Програма, односно дефинисане мере допринеће: - модернизацији производње и јачању производне конкурентности; - достизању националних и стандарда ЕУ; - повратак становништва из градова на своја домаћинства - заустављању исељавања младих породица - побољшању конкурентности породичних пољопривредних газдинстава; - увођењу нових технологија и иновација, и отварање нових тржишних могућности; - очувању производње традиционалних производа; - добијању производа веће додате вредности у циљу повећања дохода и побољшању одрживих услова за живот сеоског становништва.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: По усвајању Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију општине Гаџин Хан за 2024. годину од стране Општинског Већа, исти се објављује на званичном сајту општине Гаџин Хан - www.gadzinhan.rs

Мониторинг и евалуација: Мониторинг и евалуацију/надзор реализације врши ће општинска управа општине Гаџин Хан и Комисија за спровођење програма мера пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Гаџин Хан.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања, регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање. Сточни фонд општине Гаџин Хан чини тренутно око 1200 говеда, и у последњих пар година побољшава се генетски састав говеда управо захваљујући примени ове мере. Преовлађује гајење сименталског говечета и домаћег шареног говечета. Производне способности грла су различите. Унапређење сточарства у делу унапређења расног састава говеда на територији општине Гаџин Хан врши се за регистрована пољопривредна газдинства.

2.1.2. Циљеви мере: Реализација ове мере позитивно утиче на економски и социјалнијални развој руралне средине: - подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача; - обезбеђивање услова за уравнотежен развој говедарства; - јачање вертикалне интеграције у производњи млека и меса; - подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних произвођача кроз повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери: - Корисник има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом и са пребивалиштем и производњом на територији општине Гаџин Хан; - Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;

2.1.7. Специфични критеријуми: За реализацију ове мере корисник је у обавези да испуни само опште критеријуме.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

2.1.10. Интензитет помоћи: Износ регреса за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање говеда) је онолики колико износе трошкови првог осемењавања по припородном грлу али не више од 3.000,00 динара.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева
2	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.12. Административна процедура: Реализација регресирања за репродуктивни материјал се спроводи на следећи начин. Доноси се одлука за подношење захтева за регрес на основу утврђених критеријума. Уз захтев се прилаже: - картон за вештачко осемењавање (признаница) о извршеном плаћању за вештачко осемењавање, - фотокопија личне карте власника грла - фотокопија пасоша за осемењено грло. Комисија за спровођење програма мера пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Гаџин Хан утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење регреса и доноси решење о исплати средстава. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева до утрошка расположивих средстава.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Нишавска област	рзс*
Град или општина		рзс*
Површина	325	рзс*
Број насеља	34	рзс*
Број катастарских општина	34	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	34	
Демографски показатељи		
Број становника	5850	рзс**
Број домаћинстава	2768	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	18	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-22	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-22	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	8.87	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	37.21	рзс**
Просечна старост	52.5	рзс*
Индекс старења	3.55	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	35.9	рзс*
Основно образовање (%)	24.4	рзс*
Средње образовање (%)	35.3	рзс*
Више и високо образовање (%)	4.4	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	45.7	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брдско-планински на истоку и северу и југу, равничарски у котлинама и на западу поред Јужне Мораве.	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Алувијум, смоница, подзол	Интерни

Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	618	Интерни
Средња годишња температура (oC)	13	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Водотоци I и II реда, подземне воде	Интерни
Површина под шумом (ha)	11691	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	33.4	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	0	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	1.700	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	2508	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	1212	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	/	
- правна лица и предузетници (%)	/	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	5261	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	/	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	Оранице и баште 2589 ха (49.21%), ливаде и пашњаци 2001 ха (38.03%), воћњаци 536 ха (10.18%), виногради 69ха (1.31%), окућнице 66 ха (1.25%)	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	Жито 2031ха (78.4%), индустријско биље 9ха (0.35%), поврће 81ха (3.12%), крмно биље 317ха (12.24%), остало 151ха (5.83ха)	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	2.1	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	0	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	0	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	470	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	Нема података	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	66	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	2165	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	147	Интерни
- физичка лица (%)	Нема података	Интерни
- правна лица (%)	Нема података	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	Говеда 1293, свиње 3510, овце 2398, козе 1621, живина 41055, кошнице 4717	рзс***

Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	3540 трактора, 42 комбајна, 3918 прикључне машине	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	7650	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	Сушаре 5, хладњаче 1, пластеници 69	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ха, број ПГ)	Минерална ђубрива 2605ха (2252ПГ), стајњак 792ха (1183ПГ), средства за заштиту биља 2041ха (2014ПГ)	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	99.87% ; 0.13	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ха)	/	рзс***
Годишње радне јединице (број)	2276	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	Задруге 3, Удружења 7	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	Нема података	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	Нема података	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
Саобраћајна инфраструктура		
Дужина путева(km)	162	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	5 поште, 3350 телефонских прикључака	рзс*
Водопривредна инфраструктура		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	Нема података	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	522	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	Нема података	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	Нема података	рзс*
Енергетска инфраструктура		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	0	Интерни
Социјална инфраструктура		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	19	рзс*
Број становника на једног лекара	418	рзс*
Број корисника социјалне заштите	75	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	1	рзс* рзс***

Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	115	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	Нема података	рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	Да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	Нема података	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја